

UCHWAŁA NR 42/2020
KOLEGIUM REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
w ZIELONEJ GÓRZE
z dnia 27 stycznia 2020 r.

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 i art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2137) i art. 91 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 506 ze zm.) po przeprowadzenia postępowania nadzorczego w zakresie zgodności z prawem uchwały Nr XIX/283/2019 Rady Miejskiej w Witnicy z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych i zwolnień od podatku obowiązujących na obszarze Miasta i Gminy Witnica w 2020 roku

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze orzeka nieważność:

1. § 4 badanej uchwały w zakresie sformułowania „a określone w niej stawki i zwolnienia obowiązują od 1 stycznia 2020 r.” - z powodu naruszenia art. 4 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (t. j. z 2019 r., poz. 1461);
2. załącznika nr 2 do badanej uchwały określającego stawki podatku od środków transportowych od ciągnika siodłowego i balastowego przystosowanego do używania łącznie z przyczepą lub naczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton, w przedziale obejmującym trzy osie, o dopuszczalnej masie całkowitej nie mniej niż 12 ton i mniej niż 37 ton oraz nie mniej niż 37 ton, z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne oraz z innymi systemami zawieszenia – z powodu naruszenia art. 10 ust. 1 pkt 4, art. 12b ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t. j. Dz. U z 2019 r. poz. 1170) i załącznika nr 2 obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie stawek podatku od środków transportowych obowiązujących w 2019 r. (M. P. z 2018 r. poz. 1018);
3. załącznika nr 3 do badanej uchwały określającego stawki podatku od środków transportowych od przyczepy lub naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą pojazdu równą lub wyższą

niż 12 ton w przedziale obejmującym trzy osie, o dopuszczalnej masie nie mniej niż 12 ton i mniej niż 37 ton oraz nie mniej niż 37 ton, z zawieszeniem osi jezdnych pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne oraz z innymi systemami zawieszenia osi jezdnych – z powodu naruszenia art. 10 ust. 1 pkt 6, art. 12 b ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t. j. Dz. U z 2019 r. poz. 1170) i załącznika nr 3 obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie stawek podatku od środków transportowych obowiązujących w 2019 r. (M. P. z 2018 r. poz. 1018);

4. załącznika nr 2 do badanej uchwały określającego stawki podatku od środków transportowych od ciągnika siodłowego i balastowego przystosowanego do używania łącznie z przyczepą lub naczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton, dla pojazdów o dwóch osiach w przedziale nie mniej niż 25 ton i mniej niż 37 ton, z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne w wysokości **970 zł** i innymi systemami zawieszenia osi jezdnych w wysokości **1 100 zł** – powodu naruszenia art. 8 pkt 4, art. 10 ust. 1 pkt 4, art. 12 b ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych i załącznika nr 2 obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie stawek podatku od środków transportowych obowiązujących w 2019 r. (M. P. z 2018 r. poz. 1018).

5. § 1 ust. 2 litera c/ badanej uchwały z powodu naruszenia art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych;

6. § 1 ust. 4 litera b/ badanej uchwały z powodu naruszenia art. 8 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych;

7. § 1 ust. 5 litera b/ badanej uchwały z powodu naruszenia art. 8 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych;

8. § 1 ust. 7 litera a/ badanej uchwały z powodu naruszenia art. 8 pkt 5 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych;

9. § 1 ust. 8 litera a/ badanej uchwały z powodu naruszenia art. 8 pkt 5 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych.

UZASADNIENIE

Rada Miejska w Witnicy uchwałą Nr XIX/283/2019 sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych i zwolnień od podatku obowiązujących na obszarze Miasta i Gminy Witnica w 2020 roku, na sesji w dniu 30 grudnia 2019 r. ustaliła stawki podatku od środków transportowych na terenie Gminy Witnica na rok 2020.

Ww. uchwała wpłynęła do tut. Izby w dniu 9 stycznia 2020 r. i została objęta postępowaniem nadzorczym na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych.

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze przeprowadzając postępowanie nadzorcze w zakresie zgodności z prawem badanej uchwały zważyło co następuje.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 cyt. wyżej ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych akty normatywne, zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszane w dziennikach urzędowych wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ich ogłoszenia, chyba że dany akt normatywny określi termin dłuższy. Na podstawie ustępu 2 tego przepisu w uzasadnionych przypadkach akty normatywne, z zastrzeżeniem ust. 3, mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym.

Badana uchwała została podjęta w dniu 30 grudnia 2019 r. i ogłoszona została w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego w dniu 15 stycznia 2020 r. pod pozycją 193 – co oznacza, iż wejdzie w życie w dniu 30 stycznia 2020 r. Ww. uchwała Rady Miejskiej w Witnicy określa stawki podatku od środków transportowych obowiązujące na terenie Gminy w wysokości niższej (lub równej) niż analogiczne stawki podatku od środków transportowych w roku podatkowym 2019. Obniżenie stawek podatku od środków transportowych na dany rok podatkowy jest dla podatników działaniem korzystnym, nie powodującym pogorszenia sytuacji prawnopodatkowej podatników, co w konsekwencji nie narusza zasady zaufania w stosunkach między obywatelem i jednostką samorządu terytorialnego. Wejście w życie uchwały w sprawie stawek podatku od środków transportowych w trakcie roku podatkowego nie łamie zasady niezmienności prawa podatkowego w trakcie roku podatkowego, gdyż zasada ta ma jeden główny cel – ochronę interesów podatników -

gdyż niższe stawki podatku od środków transportowych są ustanowione w interesie podatnika. W pełni zatem jest zachowana zasada demokratycznego państwa prawa określona w art. 2 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 ze zm.), zgodnie z którym Rzeczypospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Jak wynika z uzasadnienia wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2016 r. (sygn. akt III SA/Wa 1390/15 – LEX nr 2055180) „Trybunał Konstytucyjny w wielu swych orzeczeniach podkreślał, że zakaz retroaktywności nie ma charakteru bezwzględnego, absolutnego i w sytuacjach nadzwyczajnych ustawodawca może od niego odstąpić (zob. np. wyrok TK z dnia 24 października 2000r., K/12/00, OTK 2000 Nr 7 poz. 255). W szczególności w wyroku z dnia 25 września 2000 r. Trybunał uznał, że działanie prawa wstecz nie oznacza naruszenia art. 2 Konstytucji, o ile tak wprowadzone przepisy polepszają sytuację prawną niektórych adresatów danej normy prawnej i zarazem nie pogarszają sytuacji prawnej pozostałych jej adresatów (sygn.. akt K 26/99, OTK 2000 Nr 6 poz. 186)”. Sąd w ww. wyroku podniósł również, iż „ jak słusznie podniósł w swoim wyroku z dnia 26 lutego 2015 r. Naczelny Sąd Administracyjny w sprawie o sygn. akt II FSK 155/13 – Każdy przypadek retroaktywnie działającej normy prawnej musi być oceniony autonomicznie pod kątem fundamentalnych warunków retroaktywności prawa”. Stwierdzenie zatem nieważności badanej uchwały przez organ nadzoru z powodu wejścia w życie w trakcie roku podatkowego (30 stycznia 2020 r.) spowodowałoby pogorszenie sytuacji prawnej podatników (wyższe stawki podatku od środków transportowych w roku 2019), co w konsekwencji naruszałoby zasadę zaufania w stosunkach między obywatelem a jednostką samorządu terytorialnego i konstytucyjną zasadę państwa prawa.

Niemniej jednak sformułowanie określone w § 4 badanej uchwały „a określone w niej stawki i zwolnienia obowiązują od 1 stycznia 2020 r.” w świetle powyższych rozważań narusza obowiązujące przepisy prawa, gdyż obowiązywałyby przed dniem jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego w dniu 15 stycznia 2020 r. oraz przed dniem wejścia w życie ww. uchwały po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia tj. 30 stycznia 2020 r. Zgodnie bowiem z art. 88 ust. 1 Konstytucji RP warunkiem wejścia w życie ustaw, rozporządzeń oraz aktów prawa miejscowego jest ich ogłoszenie.

Na podstawie normy prawnej określonej w art. 12b ustawy o podatkach i opłatach lokalnych stawki określone w załącznikach nr 1-3 do ustawy, począwszy od

2004 r., ulegają przeliczeniu na następny rok podatkowy zgodnie z procentowym wskaźnikiem kursu euro na pierwszy dzień roboczy października danego roku w stosunku do kursu euro w roku poprzedzającym dany rok podatkowy. Do przeliczenia stawek określonych w załącznikach nr 1-3 stosuje się kurs wymiany euro i walut krajowych opublikowany w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Minister właściwy do spraw finansów publicznych oblicza corocznie wskaźnik, o którym mowa w ust. 1 tego przepisu. Jeżeli wskaźnik jest niższy niż 5%, stawki określone w załącznikach nr 1-3 nie ulegają zmianie w następnym roku podatkowym.

Minister właściwy do spraw finansów publicznych ogłasza, nie później niż do dnia 31 października każdego roku, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” stawki, o których mowa w ust. 1, obowiązujące w następnym roku podatkowym, przeliczone zgodnie z zasadami określonymi w ust. 1-3, zaokrąglając je w górę do pełnych groszy.

Wskaźnik obliczony zgodnie z ww. wskazanym przepisem jest niższy niż 5%, w związku z tym stawki określone w załącznikach nr 1-3 nie uległy zmianie w następnym roku podatkowym. W roku podatkowym 2020 obowiązuje zatem obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie stawek podatku od środków transportowych obowiązujących w 2019 r. (M. P. z 2018 r. poz. 1018).

W świetle brzmienia art. 8 pkt 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych opodatkowaniu podatkiem od środków transportowych podlegają ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton. Zgodnie z brzmieniem art. 10 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy rada gminy określa, w drodze uchwały wysokość stawek podatku od środków transportowych, z tym że roczna stawka podatku od jednego środka transportowego nie może przekroczyć od ciągnika siodłowego lub balastowego, o których mowa w art. 8 pkt 4 tej ustawy, w zależności od dopuszczalnej masy całkowitej zespołu pojazdów: do 36 ton włącznie

– 2 502,96 zł, powyżej 36 ton – 3 238,26 zł – z tym, że w zależności od liczby osi, dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu i rodzaju zawieszenia stawki podatku nie mogą być niższe od kwot określonych w załączniku nr 2 do ustawy.

W załączniku nr 2 do ww. obwieszczenia określającym stawki minimalne podatku dla pojazdów określonych w art. 8 pkt 4 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych w przedziale nie mniej niż 31 ton, przy dwóch osiach jezdnych z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne minimalna stawka podatku od środków transportowych wynosi **1 381,13**

zł oraz w tym samym przedziale obejmującym inne systemy zawieszenia osi jezdnych minimalna stawka tego podatku wynosi **1 894,94** zł.

Rada Miejska w Witnicy w załączniku nr 2 do badanej uchwały określającego stawki podatku od środków transportowych od ciągnika siodłowego i balastowego przystosowanego do używania łącznie z przyczepą lub naczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton, uchwaliła stawki podatku od środków transportowych dla pojazdów o dwóch osiach w przedziale nie mniej niż 25 ton i mniej niż 37 ton, z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznawanym za równoważne w wysokości **970** zł i innymi systemami zawieszenia osi jezdnych w wysokości **1 100** zł. Uchwalony przez Radę przedział obejmuje pojazdy o masie całkowitej nie mniej niż 31 ton ujęte w ww. obwieszczeniu, dla których stawka minimalna wskazana wyżej jest wyższa niż uchwalona przez Radę Miejską w Witnicy w badanej uchwale.

W załączniku nr 2 i w załączniku nr 3 do badanej uchwały Rada Miejska w Witnicy określiła stawki podatku od środków transportowych odpowiednio od ciągnika siodłowego i balastowego przystosowanego do używania łącznie z naczepą i przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton oraz od przyczepy lub naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton.

W ww. załączniku nr 2 Rada określiła stawki podatku od środków transportowych od ciągnika siodłowego i balastowego przystosowanego do używania łącznie z przyczepą lub naczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton, w przedziale obejmującym - trzy osie, o dopuszczalnej masie całkowitej nie mniej niż 12 ton i mniej niż 37 ton oraz nie mniej niż 37 ton, z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne oraz z innymi systemami zawieszenia.

W ww. załączniku nr 3 Rada określiła stawki podatku od środków transportowych od przyczepy lub naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą pojazdu równą lub wyższą niż 12 ton - w przedziale obejmującym - trzy osie, o dopuszczalnej masie nie mniej niż 12 ton i mniej niż 37 ton oraz nie mniej niż 37 ton z zawieszeniem osi jezdnych pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne oraz z innymi systemami zawieszenia osi jezdnych.

Takie określenie ww. przedziałów narusza obowiązujące przepisy prawa w tym zakresie, gdyż zarówno w załączniku nr 2 jak i w załączniku nr 3 obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie stawek podatku od

środków transportowych obowiązujących w 2019 r. (M. P. z 2018 r. poz. 1018) przedziały te obejmują trzy osie i więcej. Nie uchwalenie tych przedziałów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa powoduje, iż podatkiem od środków transportowych nie są objęte ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z przyczepą lub naczepą oraz przyczepy lub naczepy łącznie z pojazdem silnikowym z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne oraz z innymi systemami zawieszenia osi jezdnych – posiadające więcej niż trzy osie.

W § 1 ust. 2 litera c/ badanej uchwały Rada Miejska w Witnicy ustaliła, iż cyt.: „*Określa się wysokość stawek podatku od środków transportowych w roku 2020 (...) Od samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony i poniżej 12 ton wyprodukowanego po dniu 31 grudnia 2010 roku powyżej 9 ton do 12 ton włącznie – 915 zł*”. Takie określenie przedmiotu opodatkowania w § 1 ust. 2 litera c/ badanej uchwały narusza w sposób istotny art. 8 pkt 1 cyt. wyżej ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, zgodnie z którym opodatkowaniem podatkiem od środków transportowych podlegają samochody ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony i poniżej 12 ton. Ponadto błędne określenie przedmiotu opodatkowania spowodowało, że stawka podatku od samochodów ciężarowych o masie równej 12 tonom jest określona zarówno w części normatywnej uchwały jak i w załączniku nr 1 do uchwały w różnych wysokościach.

W § 1 ust. 4 litera b/ i w ust. 5 litera b/ badanej uchwały Rada Miejska w Witnicy ustaliła, iż cyt.: „*Określa się wysokość stawek podatku od środków transportowych w roku 2020 (...) Od ciągnika siodłowego lub balastowego przystosowanego do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton – wyprodukowanego do dnia 31 grudnia 2010 r. włącznie: (...) powyżej 7 ton do 12 ton włącznie – 1 348 zł* oraz cyt.: „*Określa się wysokość stawek podatku od środków transportowych w roku 2020 (...) Od ciągnika siodłowego lub balastowego przystosowanego do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton – wyprodukowanego po dniu 31 grudnia 2010 r.: (...) powyżej 7 ton do 12 ton włącznie – 1 125 zł*”. Takie określenie przedmiotu opodatkowania w § 1 ust. 4 litera b/ i w ust. 5 litera b/ badanej uchwały narusza w sposób istotny art. 8 pkt 3 cyt. wyżej ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, zgodnie z którym opodatkowaniem podatkiem od środków transportowych podlegają ciągniki siodłowe i balastowe przystosowane do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton. Ponadto błędne określenie

przedmiotu opodatkowania spowodowało, że stawka podatku od ciągników siodłowych i balastowych o masie równej 12 tonom jest określona zarówno w części normatywnej uchwały jak i w załączniku nr 2 do uchwały w różnych wysokościach.

W § 1 ust. 7 litera a/ i ust. 8 litera a/ badanej uchwały Rada Miejska w Witnicy ustaliła, iż cyt.: „*Określa się wysokość stawek podatku od środków transportowych w roku 2020 (...) Od przyczepy lub naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton – wyprodukowane do dnia 31 grudnia 2010 roku włącznie, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego: od 7 ton do 12 ton włącznie - 800 zł*” oraz cyt. : „*Określa się wysokość stawek podatku od środków transportowych w roku 2020 (...) Od przyczepy lub naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton – wyprodukowane po dniu 31 grudnia 2010 roku, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego: od 7 ton do 12 ton włącznie - 700 zł*”. Takie określenie przedmiotu opodatkowania w § 1 ust. 7 litera a/ i w ust. 8 litera a/ badanej uchwały narusza w sposób istotny art. 8 pkt 5 cyt. wyżej ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, zgodnie z którym opodatkowaniem podatkiem od środków transportowych podlegają przyczepy i naczepy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą od 7 ton i poniżej 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego. Ponadto błędne określenie przedmiotu opodatkowania spowodowało, że stawka podatku od przyczep i naczep o masie równej 12 tonom jest określona zarówno w części normatywnej uchwały jak i w załączniku nr 3 do uchwały w różnych wysokościach.

Nakładanie podatków, innych danin publicznych, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy, co wynika z art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Jednostki samorządu terytorialnego mają prawo ustalania wysokości podatków i opłat lokalnych w zakresie określonym ustawą, o czym stanowi art. 168 Konstytucji RP.

Dlatego też Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze orzeka nieważność badanej uchwały w zakresie określonym w sentencji niniejszej uchwały.

Na uchwałę Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze służy na podstawie art. 91 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym skarga do

Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. za pośrednictwem tut.
Kolegium w terminie 30 dni od daty otrzymania uchwały.

Przewodniczący Kolegium
(-) Ryszard Zajączkowski